
Vragen van het lid Ouwehand aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over **het bericht dat de minister de begrenzing van een Natura 2000-gebied heeft gewijzigd om een veehouder de kans te geven zich uit te breiden.**

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): Voorzitter. Een bijna luchtig berichtje in de Steenwijker Courant vorige week, in de categorie "gezellig nieuws". Ik lees het even voor: "Wanneperveen, 16 april 2010. Landbouwbedrijven aan de Veneweg in Wanneperveen hebben alsnog mogelijkheden gekregen om uit te breiden. Het was minister Gerda Verburg zelf die het goede nieuws doorbelde aan agrariër Klaas Dingstee. Woensdagmiddag ging de telefoon in huize Dingstee en was het Verburg die vertelde dat de grens van het natuurgebied Weerribben-Wieden getouwtrek verplaatsen en uitbreiden en ook omliggende boeren krijgen toekomstkansen."

Dat is allemaal wel leuk en aardig, maar de minister heeft afspraken met de Kamer. De eerste is dat de minister de Kamer zou informeren over dit natuurgebied. Via een brief aan de Kamer, zou je denken, niet via de pers. Waarom is de minister om de Kamer heen gefietst?

De minister moet uitleggen wat de status is van haar beslissing om de grenzen van dit natuurgebied te verleggen. De definitieve aanwijzing van natuurgebieden is door de Kamer controversieel verklaard. De Partij voor de Dieren was daar tegen, maar dit is nu eenmaal de stand van zaken. Definitieve besluiten over grenzen en doelen van Natura 2000 worden niet meer genomen door dit kabinet. Tegen een melkveehouder vertellen wat de precieze grens wordt van een natuurgebied zou dan wel kunnen? Een bijzonder vreemde gang van zaken.

Wijzigingen van de begrenzing van Natura 2000 gebieden moeten altijd ecologisch worden onderbouwd. Die onderbouwing is er nog niet. Sterker nog, die komt pas na de verkiezingen in het definitieve aanwijzingsbesluit. Tot die tijd kan dus niet worden beoordeeld of deze wijziging wel is toegestaan, want de ecologische onderbouwing is nog niet openbaar en kan dus niet worden gecontroleerd. Is dit besluit over de grenzen van de Weerribben-Wieden definitief? Als dat zo is, waarom is de Kamer dan niet geïnformeerd? Als dat niet zo, wat is dan de boodschap van de minister geweest aan deze veehouder?

Minister **Verburg**: Voorzitter. Het gaat hier inderdaad om een belangrijke stap. We spreken van tijd tot tijd met de Kamer over Natura 2000. Natura 2000 is een prachtig ontwerp, maar wordt niet altijd in de praktijk door iedereen zo beleefd. Het is een mooi natuurconcept, dat zich op een verstandige manier moet verhouden tot economische en sociale activiteiten. Natuur en menselijke activiteiten moeten hand in hand kunnen gaan. Zo is het in elk gebied; zo is het ook in dit gebied.

Mevrouw Ouwehand weet dat wij in Nederland 162 van die gebieden hebben aangewezen vanwege hun prachtige natuur en de soorten die daar leven. Zij weet ook dat wij die aanwijzingen voor een gedeelte al

definitief hebben gemaakt. Voor het grootste gedeelte zijn het nog ontwerp-aanwijzingsbesluiten.

U weet ook dat wij vorig jaar het besluit hebben genomen om voor een aantal van die gebieden de zogenaamde omkeerprocedure toe te passen, namelijk door provincies de gelegenheid te geven om voor die in ontwerp aangewezen gebieden eerst een beheerplan te ontwikkelen, zodat mensen in dat gebied ook zouden weten waar zij aan toe zouden zijn. Vervolgens hebben provincies in die plannen een aantal voorstellen aan mij gedaan die ik ook met uw Kamer heb besproken. Uw Kamer heeft mij in dat overleg in februari gevraagd om nog eens heel goed te kijken naar een aantal niet door mij overgenomen voorstellen.

Zoals dat gebruikelijk is in de omgang met uw Kamer heb ik dat gedaan. In het gebied dat mevrouw Ouwehand noemt, hebben wij nog eens goed gekeken naar het gebied waar wij eerder geen goede onderbouwing voor hadden om daar ook maar iets te wijzigen. Wij zijn zelf in het gebied gaan kijken. Zo hoort het ook. Wij hebben gezien dat het inderdaad geen bijzondere toegevoegde waarde heeft. Als je dan door een kleine grenscorrectie de natuur kunt dienen op basis van een ecologisch zorgvuldige onderbouwing, maar ook mensen blij kunt maken en daardoor meer draagvlak voor het prachtige Natura 2000-concept kunt organiseren, is dat een win-winsituatie. Dan wint de natuur, dan winnen mensen en dan kunnen mensen ook houden van de natuur. Daar moet het ons allemaal om gaan.

De vraag is wat de status is van dit voornemen. De status hiervan is dat dit zal worden meegenomen bij de definitieve aanwijzing, omdat het een kleine winst is voor de natuur en een grote winst voor de economische activiteiten die daar kunnen worden gerealiseerd. Het is niet definitief. Mevrouw Ouwehand heeft op één punt gelijk. De brief aan uw Kamer had hier al moeten zijn. Daar staat mijn paraaf onder, maar ik moet mijn handtekening er nog onder zetten. Voor het vanavond donker is, heeft uw Kamer die brief.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD): De minister zegt: "voor het vanavond donker is". Zij zou de Kamer informeren en niet een agrariër ter plaatse, laat staan de Steenwijker Courant. Zo zijn de afspraken in de Kamer. De Kamer moet kunnen controleren of de minister op voldoende grond deze beslissing heeft genomen. De minister is minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, maar met alle respect, zelf in het gebied gaan kijken is nog lang geen ecologische onderbouwing. Dus zonder die ecologische onderbouwing kan de Kamer niet controleren of de minister goede gronden had voor dit besluit. Ik kan niet anders dan concluderen dat het CDA stemmen nodig heeft en in verkiezingstijd strooit met cadeautjes aan de boeren die uiteindelijk geen definitieve grond hebben. Want de minister geeft het zelf toe: het is geen definitief besluit. De betreffende agrariër weet dus nog niet waar hij aan toe is. De minister strooit met verkiezingscadeautjes over de ruggen van de dieren en ten koste van de natuur.

Minister **Verburg**: Het laatste is absoluut niet mijn conclusie. Ik doe mijn werk als demissionair minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Mevrouw Ouwehand zegt dat heel goed, in die zorgvuldige samenhang. Maar zij kan zich ook het aantal debatten met uw Kamer heugen en het aantal gesprekken in de

Verburg

samenleving, waarin wij zoeken naar die balans. Hoe kunnen wij goed zorgen voor de natuur, hoe kunnen wij biodiversiteit dienen, maar ook hoe kunnen wij mensen in onze samenleving betrokken houden bij die natuur? Hoe kunnen wij ook zorgen dat wij economisch vooruit kunnen op een verantwoorde manier? Daar gaat dit allemaal om. Als je dan aan het finetunen bent en aan het kijken of wij in dat gebied nog een win-winsituatie kunnen creëren, noem ik dit een win-winsituatie. Wij zien een jonge boer die de gelegenheid krijgt om vooruit te boeren, om de toekomst in de ogen te kijken. Wij zien ook dat de natuur bij deze correctie wint.

Dan moet ik nog twee zaken tegenspreken. Ten eerste heb ik geen contact gehad met de Steenwijker Courant. Ten tweede ben ik ook niet zelf in het gebied wezen kijken. Ja, natuurlijk mag u als Kamer ook de ecologische onderbouwing zien, want daar is niets verborgens aan. U krijgt die en u mag daarover uw eigen oordeel vellen, maar ik ben ervan overtuigd dat u dan tot hetzelfde oordeel komt.

De heer **Dibi** (GroenLinks): De minister zei het net zelf heel goed: zij is demissionair. Haar past dus enige bescheidenheid in dezen. Het onderwerp is controversieel verklaard. Voordat de minister de boer thuis belt met de mededeling dat hij een compleet nieuw bedrijf mag openen, zou zij de Tweede Kamer moeten informeren. Straks ontstaat de situatie dat ministers op Twitter aankondigen dat zij allerlei beleidswijzigingen zullen doorvoeren. De minister heeft dus twee afspraken geschonden. Ik kan dan ook geen andere conclusie trekken dan dat zij met een verkiezingscadeautje gooit. Het is immers gebeurd, zonder een onderbouwing. Ik verzoek de minister om hierop in te gaan.

Minister **Verburg**: Het is volstrekt goed onderbouwd. Op het moment dat ik de boer belde, werd de hand gelegd aan de brief aan de Tweede Kamer. Brieven moeten echter wel deugdelijk zijn, want de Kamer leest die altijd goed. Ondanks dat ik minister ben van een demissionair kabinet, ben ik niet iedere dag en op elk moment in de gelegenheid om brieven goed te lezen en daaraan finaal de hand te leggen. Ik heb vanmiddag een paar kleine wijzigingen voorgesteld. Vervolgens heb ik de brief ondertekend. Die zal vandaag naar de Kamer worden gestuurd. Er is geen sprake van verkiezingscadeautjes. Ik wijs op de motie-Snijder en de motie-Cramer/Koopmans, die in februari zijn ingediend met de intentie om hiervan werk te maken en ervoor te zorgen dat er win-winsituaties ontstaan. Er is verzocht om daarmee, indien dat ten aanzien van dit dossier mogelijk is, enige haast te maken. Ik voer deze moties uit en zou het fijn vinden als de volksvertegenwoordiging daarover één keer haar vreugde uitsprak, maar blijkbaar is dat een misrekening.

Mevrouw **Snijder-Hazelhoff** (VVD): Laat ik dan zeggen dat het fantastisch nieuws is dat de minister deze stap heeft gezet. Zij memoreerde al dat de VVD-fractie haar zowel in januari als in februari heeft verzocht om die begrenzings aan te passen. Toen merkte zij op dat dit niet mogelijk was. In de brief die wij aan het eind van de middag of tegen de avond krijgen, zal staan waarom dat wel mogelijk is. Daar zijn wij blij mee. Uiteraard zijn wij heel benieuwd of die motivering aanleiding geeft om in een aantal andere gebieden hetzelfde te doen. Dan zouden wij nog een stap kunnen zetten. Dat zou de

VVD-fractie een lief ding waard zijn. De minister zei al dat we hiermee aangeven dat er sprake is van een win-winsituatie voor natuur en agrarisch ondernemers.

Minister **Verburg**: Ik kan dat niet zo maar toezeggen, maar ik sluit dat ook niet uit. Zoals mevrouw Snijder weet, spraken wij in januari en februari jongstleden over veertig à vijftig wijzigingsvoorstellen van verschillende provincies. Wij konden die voorstellen omarmen, omdat die uit ecologisch oogpunt goed onderbouwd waren. Daarbij komt dat die niet in strijd zijn met de doelstellingen van Natura 2000 en dat het een win-winsituatie betreft waarvoor draagvlak is. Die criteria zijn belangrijk.

We constateren dat dit in dit geval is gebeurd. In andere situaties zou dat ook kunnen gebeuren, maar er moet voldaan worden aan deze criteria. Uiteindelijk dient Nederland aan de totale doelstellingen te blijven voldoen. In dit geval was er sprake van iets moois, van een win-winsituatie. Ik kan alleen maar hopen dat dit ook in andere gebieden mogelijk is. Dat kan overigens ook in het beheerplanproces. Daarmee voorkom je dat er correcties moeten worden aangebracht en dat zaken dienen te worden hersteld of vernieuwd. De natuurbeschermingsorganisaties en de organisaties van boeren moeten vanaf het begin samenwerken en proberen om gezamenlijk in de praktijk oplossingen voor problemen te vinden. Er zijn meer oplossingen mogelijk dan wel eens werd verondersteld. Op deze wijze maken wij er toch iets heel moois van, wat goed is voor boeren en de natuur.

Mevrouw **Jacobi** (PvdA): Het is prachtig dat er sprake is van een win-winsituatie. Daarvan zijn wij altijd voorstander. Het kabinet is echter wel demissionair en het onderwerp is op dringend verzoek van de fracties van het CDA en de VVD controversieel verklaard. Ik meen dat de minister in deze bijzondere situatie duidelijk moet maken in hoeverre hierover besluiten zullen worden genomen. Is dit het enige onderwerp waarover wij besluiten kunnen verwachten, of staan er nog meer besluiten over dergelijke onderwerpen op stapel?

Minister **Verburg**: We moeten wat dit betreft heel precies zijn. De Kamer heeft het definitief aanwijzen van de Natura 2000-gebieden controversieel verklaard. Voor die tijd, zeer recent, heeft de Tweede Kamer een heel ambitieuze agenda neergelegd. Zij wilde dat beheerplannen werden ontwikkeld, inclusief de programmatische aanpak stikstof. Voor sommige gebieden is dat een behoorlijke opgave. Daarbij komt de sociaaleconomische paragraaf en de wateropgave. Daarvoor heeft de Kamer op een actieve manier data vastgesteld. Op 15 juni moet die opgave duidelijk zijn, zodat de provincies de hele zomer kunnen doorwerken en zodat alles in het najaar voor besluitvorming gereedligt. De definitieve besluiten heeft de Tweede Kamer inderdaad controversieel verklaard. Ze heeft echter ook gezegd: zorg wel dat alles voor besluitvorming op de plank ligt. Ik vind dat van belang, omdat de mensen en de natuur in deze gebieden gebaat zijn bij een voortvarende besluitvorming. Het voorwerk moet zijn gedaan.

De heer **Polderman** (SP): Ook ik heb het bericht op de lokale omroep gehoord. Het is nogal opmerkelijk. Naar aanleiding van dit bericht heb ik twee vragen. In de eerste plaats vraag ik de minister of het klopt dat een van de natuurbeheerders, namelijk Natuurmonumenten,

Verburg

akkoord is gegaan met de grenswijziging die de minister heeft voorgesteld. De minister zegt dat de Kamer de ecologische onderbouwing vanavond ontvangt. Misschien staat dit ook in die brief. Ik ben daar benieuwd naar. In de tweede plaats heb ik geconstateerd dat de minister de desbetreffende boer persoonlijk heeft gebeld. Gaat de minister daarvan een gewoonte maken en, zo ja, wat heeft dat dan voor personele consequenties? Hoeveel ambtenaren maakt zij daarmee overbodig?

Minister **Verburg**: Inderdaad kan Natuurmonumenten, de eigenaar van een deel van de grond, zich hierin vinden. Verder kan ik de heer Polderman zeggen dat een demissionaire minister het op sommige momenten extra druk heeft, maar dat er op andere momenten wel eens een paar minuten vrijvallen. Ook in mijn missionaire periode belde ik wel eens gewoon even met iemand. Dat doe ik ook nog wel eens in deze demissionaire periode. Het even met iemand bellen is helemaal niets bijzonders. Ook deze keer heb ik het zo gedaan. In voorkomende gevallen zal ik dat opnieuw doen, demissionair of missionair.

De heer **Jager** (CDA): Ik dank de minister voor haar beantwoording en ik dank mevrouw Ouwehand voor het op de agenda zetten van dit punt. Dit is mijns inziens een belangrijke markering. Ik bestempel het werk waarover de minister het zojuist had als zendingswerk. Mijns inziens is het de opdracht van een kabinet om de moties uit te voeren die door de Kamer worden aangenomen. Het maakt daarbij niet uit of een kabinet missionair of demissionair is. Wij mogen ook van een demissionair kabinet verwachten dat het de moties uitvoert. Dat is ook nu gebeurd.

Toch heb ik enkele vragen. Zij hebben verband met de uitspraken die recent zijn gedaan door de heer Evers, oud-directeur van Natuurmonumenten, en de heer Tjeenk Willink, vicevoorzitter van de Raad van State. Zij vinden dat wij ervoor moeten zorgen dat er hier en daar de nodige ruimte is bij de toepassing van de bepalingen rond Natura 2000.

De **voorzitter**: Wat is uw vraag, mijnheer Jager?

De heer **Jager** (CDA): Ik heb enkele andere woordvoerders ook enige toelichting horen geven, voorzitter. Ik vraag de minister of dit opgaat voor meer gebieden. Mede naar aanleiding van wat in de Crisis- en herstelwet is opgenomen, namelijk dat je niet altijd meer een vergunning nodig hebt, heeft de Raad van State vorige week een uitspraak gedaan. Klopt het dat wij dit op die manier wat ruimer gaan toepassen? Gaat de minister dit ook toepassen in andere gebieden waar dit type vraagstukken speelt?

Minister **Verburg**: De vraag van de heer Jager biedt mij de gelegenheid om zijn inzet specifiek in dit gebied nog eens te benadrukken. Hij is een van de mensen die heel veel verstand hebben van dit dossier. Hij heeft ook in dit gebied bijgedragen aan een oplossing. Ik heb daarvoor veel waardering. De oplossing ligt er nu.

Wij kunnen dit niet klakkeloos toepassen op andere gebieden, want voorwaarde is onder meer dat het moet passen binnen de Europese richtlijnen. Het moet dus voldoen aan de criteria en de onderbouwing op het punt van de ecologie moet aanwezig zijn. Er moet verder

sprake zijn van winst voor de natuur. Als partijen in het beheerplan echter elkaars partner willen zijn in plaats van elkaars tegenvoeters die ieder aan een uiteinde van het touw staan te trekken, dan is er veel mogelijk. De heer Evers heeft ervoor gepleit dat partijen vaker voor deze opstelling kiezen. Dat pleidooi was mij uit het hart gegrepen. Laten wij stoppen met het getouwtrek en laten wij rond de tafel gaan zitten. De komende tijd wil ik initiëren dat de partijen met elkaar om de tafel gaan zitten. Laten zij stoppen met het elkaar bevechten, al dan niet via de media. Op die manier kunnen zij ervoor zorgen dat én de natuur wint, én dat de mogelijkheden voor economische en sociale activiteiten kunnen groeien. Dat zou van het Natura 2000-dossier echt een succesdossier maken.